

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videkre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 117. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 május 26.

Olaszország árulása.

Kitört a háború Olaszországgal.

Bismarck mondotta állítólag, hogy az Isten az embert a saját, de az olaszt Iskarióthi Judás képére, hasonlatosságára teremtette. Pedig Bismarcknak nem volt alkalmja úgy megismerni az olaszt, mint megismertük mi, 1915. Pünkösd vasárnapján.

Pünkösd első napján üzenté meg Olaszország a háborút Magyarországnak és Ausztriának. Ezzel elkövette a legrutabb árulás, melyet a világtörténelem a nemzetek egymás közti érintkezéséről feljegyzett.

Érzi maga Olaszország is az árulás sulyát. Hiába szaval D'Annunzio, a különféle pózokban kifütyölt reklámhős. Tragédiáit, amelyeket írt, kifütyülték: most a lombardiai ujoncok fütyölik ki azt a háborús tragédiát, melybe hazáját kergeti a párisi szabadkőművesek olasz bérence. Maga az olasz hadüzenet a legsíralmasabban megszövegezett történelmi okmány; még csak valamire való ürügyet sem tud a vérontásra felhozni. Szánalmas kinlódás a körül a téma körül, hogyan jelentse be az áruló az elárultnak diplomáciai formák közt a hűségét? Erre a diplomácia szótára sincs berendezkedve.

Annál szebb, igazán fenséges a magyar király manifesztuma. Nyugodt, önérzetes, méltóságteljes. A hol Olaszország árulásáról szól, minden szava valóságos pörölycsapás. Befejezése himnusz a magyar nemzet és az ausztriai népek hősiessége és önfeláldozása iránt és imádság az igazságos Istenhez, adjon győzelmet az új ellenséggel szemben is fegyvereinknek.

Királyunkkal, szövetségeseinkkel, Istenben bizva, lobogó lelkesedéssel megyünk az új ellenség ellen is. A sajtóhadiszállásról jött hivatalos értesítés megnyugtató a magyar köz-

véleményt, hogy az olasz árulás nem jött meglepetésszerűen; elő-

készültünk rá s nyugodtak lehetünk, hogy — mint a sajtóhadiszállás hivatalosan írja — „Magyarország, Ausztria és Németország harcedzett és győzelemhez szokott csapatai képesek lesznek szembeszállani ezzel, az összes ellenségeknél semmirevalóbb ellenféllel.

Az olasz partvidék bombázása.

Budapest, május 25. Hivatalosan jelentik: Flottánk a hadüzenetet követő május 23-ról 24-re virradó éjjelen akciót kezdett Velence és Bardetta közötti olasz keleti partvidék ellen és ez alkalommal számos helyen eredménnyel ágyuzott katonailag fontos helyeket. Ezzel egyidejűleg tengeri haderőnk repülőgépei bombákat dobtak a Chiaravalle melletti balloncsarnokra, valamint az ankonai katonai épületekre, ugyszintén a velencei arzenálra, ami az akció látható eredményeként károkat és tüzeseteket okozott. (A miniszterelnökség sajtóosztálya)

Görögország Itália ellen.

Budapest, május 25. (Saját tud.) Athénből jelentik: A görög félhivatalos óvást emel Olaszországnak kisázsiai aspirációi ellen s azt írja, hogy az esetben, ha Olaszországnak a Dardanellák ellen tervezett akciója Görögország kisázsiai érdekeit sértené, ezzel arra kényszerítené Görögországot, hogy óvintézkedéseket tegyen Görögország ellen.

Az olasz háború nem befolyásolhatja Románia magatartását.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik, hogy politikai személyek kijelentése szerint az olasz intervenció nem befolyásolhatja Románia semleges magatartását.

A nagykövetek elutazása Olaszországból.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónk) Római nagykövetségünk este 8 órakor elutazott. A német és a bajor követek reggel utaznak el. Hoty török követ is kikérte utlevélt. Törökország megvárja Itália hadüzenetét.

Bonaparte tábornok az olasz király előtt.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónk.) Luganóból jelentik, hogy az olasz király audiencián fogadta Bonaparte francia tábornokot.

Tüntetés az olaszok ellen.

Budapest, május 25. (Saját tud.) Ma a fővárosban délutáni rendkívüli közgyűlés lesz, utána pedig nagy tüntető körmenet készül az olaszok ellen.

A király manifesztuma.

Vasárnap délután a hivatalos Budapesti Közlöny rendkívüli kiadásban a királynak következő manifesztumát közölte:

Népeimhez!

Olaszország királya háborút üzent.

Az olasz királyság olyan *hüségést követett el két szövetségesével szemben, aminőre nincsen példa a történelemben.*

Több mint 30 évig tartó szövetséges viszony után, amelyben növelhette területét és nem sejtett virágzásra emelkedhetett, cserbenhagyott Olaszország a veszély percében s kibontott lobogóval ment át az ellenség táborába.

Mi nem fenyegettük Olaszországot, nem ejtettünk csorbát tekintélyén, nem érintettük becsületét és érdekeit; hiven teljesítettük mindég szerződési kötelezettségeinket és védelmünkben részesítettük, amidőn hadrakelt.

Még többet tettünk: amidőn Olaszország sóvár pillantásait a mi határaink felé vetette, a szerződéses viszony és a béke fentarásának céljából nagy és fájdalmas áldozatokra határoztuk el magunkat, olyan áldozatokra, amelyek mélyen érintették atyai szívünket.

Olaszország azt hitte, hogy kizsákmányolhatja a pillanatot: kapzsisága nem volt kielégíthető.

Be kell tehát a végzetnek teljesednie.

Tíz havi óriási küzdelemben és fenkölt szövetségesem hadival való hűséges fegyverbarátságban győzelmesen állották meg seregeim helyöket az északi hatalmas ellenséggel szemben.

A délről alattomban támadó új ellenség nem új ellenfelünk.

Novara, Mortara, Kustoza és Lissa nagy emlékezete — ifjúkoromnak megannyi büszkesége, — valamint Radetzkynek, Albrecht főherceg és tengeri haderőmben élő szelleme arról biztosít, hogy a monarchia határait dél felé is sikerrel fogjuk megvédeni.

Üdvözlöm harcban kipróbált, diadaltól övezett csapataimat, bizom bennök és vezéreikben és bizom népeimben, akik példátlan áldozatkészségükért fogadják atyai köszönetemet.

A Mindenható áldja meg zászlóinkat és vegye oltalmába igazságos ügyünket.

Kelt Bécsben, 1915. évi május hó 23-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Tisza István s. k.

A manifesztumot a király következő kézírata vezeti be:

Kedves gróf Tisza! Megbizom Önt, hogy népeimhez intézett mellékelt manifesztumom kihirdetése iránt intézkedjék. Kelt Bécsben, 1915. évi május hó 23-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Tisza István s. k.

A hadüzenet.

Avarna olasz nagykövet vasárnap délután félnégy órakor megjelent Burián közös pénzügyminiszternél és átnyújtotta Olaszország hadüzenetét. Az olasz nagykövet által átadott hadüzenet szövege a következő:

Bécs, 1915 május 23.

Fenkölt uralkodója, a király Őfelsége parancsának megfelelően alulírott olasz királyi nagykövetnek van szerencsése az osztrák-magyar külügyminiszter ur Ő Excellenciájának a következő közlést átnyújtani. E hó 4-én tudtul adattak a cs. és kir. kormánynak ama súlyos okok, amelyek miatt Olaszország igaz jogában bizakodva, semmisnek és e naptól fogva hatálytalannak jelentette ki Ausztria Magyarországgal való szövetségi szerződését, amelyet a cs. és kir. kormány megsértett és e tekintetben újból visszanyerte teljes eselekvési szabadságát. A királyi kormány, szilárdan eltökélve arra, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel gondoskodik az olasz jogok és érdekek védelméről, nem vonhatja ki magát azon kötelezettsége alól, hogy nemzeti aspirációi teljesítése céljából minden jelenlegi és jövőbeli fenyegetéssel szemben megtegyje azon intézkedéseket, amelyeknek megtételére az események késztetik. Őfelsége kijelenti, hogy holnaptól kezdve Ausztria-Magyarországgal szemben hadiállapotban lévőnek tekinti magát. Alulírott van szerencsése egyidejűleg közölni a külügyminiszter ur Ő Excellenciájával, hogy a római cs. és kir. nagykövetnek még ma rendelkezésére bocsátják az utleveleket és hálás volna Ő Excellenciájának, ha az Ő részére is kiadtnának az utlevelek.

Aláírás: Avarna.

A kihalt Velence.

Trieszt, május 25. A Budapesti Tudósítónak jelentik: Az osztrák-magyar kolóniának az a töredéke, amely még Velencében időzött, tegnapelőtt a főkonzul utasítására elhagyta a várost. Velence most már a holt város benyomását kelti, pedig más években ilyenkor a szezon örömeit szokta élvezni. A lagunák városa teljesen elnéptelenedett. Számos magyar és osztrák szállótulajdonos, aki sok éve lakott Velencében, becsukta hoteljét és elutazott. Az idegenforgalom egészen megszűnt, beszélni sem lehet róla. A lakosság a legnagyobb nyomornak néz elébe. Az olaszok sem tartják nyitva üzleteiket s még az élelmiszer-boltok jó része is csukva van a behívások következtében.

Megszűnt a posta forgalom Olaszországgal.

Budapest, május 25. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amellyel a posta és távirda-forgalmat Olaszországgal felfüggesztette.

Izgalom Görögországban.

Athén, május 25. Az új események Görögországban keltették a legnagyobb izgalmat. Gunáris elnökelete alatt a kormány minisztertanácsot tartott és a hatalmaknál lévő görög diplomáciai képviselők utasítást kaptak. A királynak Venizeloszhoz intézett táviratát élénken kommentálják. Azt a tényt, hogy Venizeloszt visszahívták, annak bizonyítékául veszik, hogy Venizeloszra Görögországnak szüksége van. Az uralkodó még beteg és fölépüléséig döntés nem lehet. Különben azt hiszik, hogy a döntéssel el nem

késhetnek, mert a Dardanellák elleni operációkban oly gyors fordulatot remélni nem lehet. (Pol. Hír.)

A békepárti olasz képviselőket vád alá helyezik.

Róma, május 25. Az olasz kormány elrendelte, hogy hazaárulás miatt vádat emeljenek a hetvenöt olasz képviselő ellen, akik a háborus javaslat ellen szavaztak az olasz parlamentben.

Az olasz mozgósítás.

Chiasso, május 25. Királyi dekrétum elrendeli az 1888-1895. évfolyamok harmadik osztályú népfőlkölnök mozgósítását.

Az olasz államvasutak igazgatósága értesítette a svájci vasutakat, hogy Németországból érkező árut nem továbbít Olaszország felé.

Királyi dekrétum érvényen kívül helyezi a kereskedelmi tengerészeti törvény 211. és 243. cikkét. A kormány ezzel azt akarja elérni, hogy a háboru kitorése után olasz kikötőkben tartózkodó német, osztrák és magyar hajókat lefoglalhassa. A génuai kikötőben Renaud és André Chonier francia hadihajók cirkálnak, hogy a kikötőben tartózkodó négy hajó eltávozását megakadályozzák.

Az áruló támadást megállítjuk.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olasz-hadsereg és haditengerészet, miután az osztrák és magyar védőerővel harmine év-nél hosszabb időn át szövetségben állt, most hátunkba támad. Az európai háboru kezdete óta Olaszország sietette ellenünk irányuló fegyverkezését, Velencében és a területünkkel határos határvidéken olyan katonai intézkedéseket tett, amelyek alig voltak összehangzásba hozhatók a szövetségi viszonyal. Ez a magatartás a szövetségesünkkel eddig szerzett tapasztalatok után, szükségszerűleg komoly aggodalmakat keltett. Nem lehetett már szemet hunyni ama gondolaton, hogy Olaszország — megelégedve a becsületről — képes ellenségeink táborába átmenni. A mikor azután tavasszal mind világosabbá vált, hogy az olasz hadvezetőség áruló támadást készít elő haderőnk ellen — melynek zöme az orosz tulerővel küzd — és csapatokat von össze a határvidéken, kénytelenek voltunk magunkat elhatározni azoknak az intézkedéseknek megtételére, amelyek alkalmasak egy ilyen támadás megállítására. Az Olaszország felé eső határvidéket elő kellett készíteni az ilyen lehetséges harcra. Nem tekintve a délnyugaton fenyegető veszedelmet, teljes erővel folytak az Oroszország elleni operációk és ez által érhattük el még ebben a hónapban a nyugat- és közép-galíciai nagy sikert. Most, a midőn a szövetségstárs gyalázatos árulása tényné vált, Németország és Ausztria és Magyarország harcedzett és győzelemhez szokott csapatai képesek lesznek szembeszállani ez-zet, az összes ellenségeknél semmirevalóbb ellenféllel. (Magyar Távirati Iroda.)

Az olasz szabadkőmivesség szégyenletes bilincsei.

Göréről jelentik: Dr Bugatto reichsrati képviselő „Olaszország meggyalázza az olasz becsületet“ címen az Eco Litoraleban kifejti. Ma hihetjük csak el, ma törték csak meg a tények nemzeti öntudatunkat. Az olasz nemzet ama része, mely nemzeti államban

egyesült és amelynek éppen ezért kötelessége minden erejével védeni az olasz nép jó hírét, kitörölhetetlen gyalázzal mocskolta be a nevet. Olaszország fegyvert emelt. Ausztria eddigi barátja és szövetségese ellen abban a pillanatban, amikor ez a barát és szövetségese nem akar mást, minthogy egyedül és zavartalanul védekezhessenek abban a pillanatban, amikor Ausztria oly előnyöket ajánlott fel az olasz államnak, amelyeket csak egy tulhatalmas győztes érhetne el, abban a pillanatban, amelyben Ausztria, hogy a maga olasz területeinek pusztulását elkerülje, felszólítja Olaszországot, hogy azokat nemzeti államához csatolja. Elvakulva, vagy örülten, előnyben részesíti ezzel szemben Olaszországot a hitszegés bűnét, a pusztító háború veszedelmét, az olasz polgárok, olasz területek romlását.

Mi, a határ vidékén lakó olaszok, kik első áldozatai vagyunk a megbocsáthatlan hibának, akik Olaszországon kívül annyit küzdöttünk népünk becsületéért — megtámadva, megaláztatva látjuk magunkat ama bűnösök által, akik felszabadításunk örve alatt az árulás gyilkát villogtatják. Soha sem sejtettük, hogy ily gyalázat történhetik, nemzeti érzésünket soha sem érte ilyen csapás. Nincsen erőnk, hogy feltartsuk a gyalázatos gonosztettet, de tudja meg Olaszország és az egész világ, hogy Ausztria olaszai sajnálják, megvetik és átkozzák Olaszország eljárást. Nemzetiségünkbe vetett hitünket megerősítjük és megvédjük a végső határig és csak a halállal szűnünk meg olaszok lenni, az olaszág ellen irányuló legkegyetlenebb és legátkosabb lövés azonban az olasz királyságtól indult ki, ma 1915. év májusában. A történelem ítélőszéke előtt mi leszünk a legelső és leghevesebb vádlók.

Az ítélet is megvan már, a büntetést pedig Isten kezében van. Ki tudja, lesz-e egyáltalán és mikor lesz bűnbocsánat. Ausztria olaszai rejtjük el szégyenkező arcunkat ama nagy bűn láttára, mely nem a mi hibánk. De az a fájdalom, amely bennünket gyötört, ne hajlítson meg. Lelkiismeretünk tiszta és szégyenünkben, valamint fájdalomunkban osztoznak mindazon olaszok, akik nincsenek az olaszországi szabadságharc kőműveseinek bilincseiben.

Az olasz haditerv.

Genf, május 25. Megbízható római jelentések szerint Zupelli hadügyminiszter és Cadorna vezérkari főnök heteken át tanácskozott Joffre generalasszimusszal és egy olasz vezérkari ezredes a francia fővezérrel közös tervet készített a francia olasz kooperációról. Elterjedt hírek szerint az olaszok az osztrák határon jóideig nem indítanak offenzívát, hanem defenzívára fognak szorítkozni. Olaszországnak egy és háromnegyed millió katonája van most fegyverben és ebből körülbelül hatszáz ezret idegen harcra fognak küldeni.

A franciáknak két helyen fognak segítséget adni, a Champagneban és a belga határon, ahol áttámadják törni a német frontot. A Dardanellák ellen 200-250000 katonát küldenek és ha a Dardanelláknál befejezték az operációkat, felszabadult seregüket Szerbiába viszik. Az elhatározott terv szerint az angol földközi-tengeri flotta az olasz flottával együtt teljes erőfeszítéssel fog az Adrián dolgozni. (Pol. Hir.)

Macchio elutazott.

Budapest, május 25. Ausztria-Magyarország olasz nagykövete már megkapta utlevelét és ma este az olasz kormány által rendelkezésére bocsátott különvonaton a követség személyzetével Svájcba utazott, ahol osztrák vonat várta. Macchio báróval együtt Schönburg János herceg, a szentszéknél akkreditált nagykövet is elhagyta személyze-

tével Olaszországot. Ezzel egyidejűleg történt meg a német nagykövet elutazása, valamint Poroszország és Bajorország szentszéki követeinek elutazása. A svájci politikai környázóság közli, hogy Poroszország és Bajorország vatikáni követei a háború tartama alatt Lugaróban fognak tartózkodni.

Olaszországban az osztrák és magyar állam polgárok védelmét Spanyolország, az Ausztriában és Magyarországon lakó olaszok védelmét az Egyesült Államok vállalták el. Az olaszországban élő németek védelmét és a Németországban élő olaszok védelmét Svájc vállalta el.

Gróf Andrássy Gyula az olasz háborúról.

Gróf Andrássy Gyula rendkívül érdekes cikket írt az olasz háborúról a Neue Freie Pressebe; a cikkből közöljük a következőket:

A háború most már csaknem biztos. Itália az anarchia és a fejtelenség útján halad előre.

Vállalkozása véték. Véték volna minden időre. De különösen kettős véték ez ma, amikor a modern háborúnak eddigi, általunk nem egyszer nagyon megismert borzalmi mindnyájunk lelki szeméi előtt lebegnek, amikor már milliók elvesztették életüket a társadalom virágából és még többek egész életükre betegek vagy nyomorékok lettek, amikor irtózáttal látjuk, hogy a háború mennyire elvadította az embereket, hogy mennyi kínos meggyűlöletet, amely arcunk verejtékével összegyűjtött vagyon tömegesen megsemmisül és mennyi megszámlálhatatlan család lesz szegény és hajléktalanná és a véres jelen minden egyes hazafinak, minden egyes embernek kitörölhetetlen betűkkel vési bele szívébe a nagy igazságot, hogy csak a kikerülhetetlenül szükséges védelmi harc lehet igazolt Isten és az emberek előtt. Olaszország háborút kezd, amikor minden elkerülhető háború tömeggyilkosság és merészlet az emberiség fejlődése ellen, kezdi azt minden igaz ok nélkül és minden jogosultság nélkül abban az időben, amikor senki sem fenyegeti fennállását és senkinek sem jut eszébe, hogy megtámadja, ahol önvédelemről beszélni sem lehet. Nekünk mind a két kezünk megvan kötve és oly sok ellenességünk van, hogy tiszta örültség lenne, ha még egy új ellenséget akarnánk szerezni. Mi szövetségben állottunk Olaszországgal, ezt a szövetséget meg is akartuk tartani és a szövetség megerősítése végett áldozatokra is hajlandóknak nyilatkoztunk. A mi testünk a jelen háborúnak sikeres befejezése után is annyi sebtől fog vérzeni, annyira ki leszünk merülve, annyira szükségünk lesz egy igen tartós békére, hogy a támadó hadjárat csaknem kizárt lenne.

Széles körökben felmerült a gondolat, hogy ez a harminc éves szövetség is csalárdság volt, hogy ez a barátkozás is avval az utógondolattal történt, hogy minket megcsaljon, oroszva megtámadjon és tönkre tegyen az első pillanatban, amikor zavarba jutunk.

Ezt a gyanút szítja az is, hogy Macchiavelli a perfid politikának az apostola és Borgia Caesar, aki büszke volt arra, hogy a halálos mérget bizalomkeltő mosollyal igyekezett legjobb barátjának, szövetségeseinek poharába hinteni, szintén olaszok voltak.

De mégsem. Azt még sem tehetjük fel. Kérlelhetetlen, minden eddigi szenvedélyeséget felülmúló harc fog kezdődni az olaszokkal, de én nem lehetek és nem is akarok egy pillanattal sem tul igazságtalan lenni. És én nem akarok csupán azért, hogy hangulatot keltsek, olyan vádat emelni, amelyet magam se hiszek.

Az olaszok mai szereplése nem jogosít

fel engem arra a vádra, hogy ők a szövetség ideje alatt is készek lettek volna arra, hogy a történelmünk kirántsák. Nincs arra jogunk, hogy a modern európai keresztény civilizációt avval a föltevessel, miszerint egy ugyanazon középpontban álló nemzet ilyen tettenre képes lenne.

Nincs semmi okunk arra, hogy ettől a bűnös, mindkét rész érdeke ellen vétő, csak a gyűlölet és a hibák által előidézett háborútól féljünk. Lehetetlen, hogy Olaszország megosztott lelkiismerete és büntudata, amelyet ugyan az utca lármája tulharsog, de nem hallgathat el, ne értünk dolgozna. Számíthatunk arra, hogy az a tanácstalan és gyengeségek, amelyek a háború kitöréséhez vezettek, a háború folytatásában is érvényre jutnak. Bármi történék is, a mi összetartozásunkat, a mi harci erőnköt és elszántságunkat az igazságtalan támadás csak fokozni fogja. Bennünk erős bizalom lángol, hogy újból győzni fogunk azon hadsereg felett, amelyet eddig még mindig megverték.

Jó termés lesz Biharban.

A Gazdasági Egyesület hadi-kölcsön jegyzése.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület választmányi ülése.

Hétfőn délelőtt érdekes ülést tartott a Biharmegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja. Jelen voltak: Olasz Elemér elnöklése alatt, Ipolyi Keller Gyula a földművelésügyi kirendeltség főnöke, dr. Molnár Imre nyug. jogtanár, Wertheimstein Alfréd, Száhlender Károly, Gellért László, Molnár Imre gazd. felügyelő, Papp Elemér és Papp Imre egyesületi titkár.

A gyűlés legfontosabb tárgya a hadikölcsön jegyzésének kérdése volt.

Olasz Elemér elnök előterjesztette, hogy a választmányban két terv jutott felszínre és pedig egyesek a mellett voltak, hogy lombardirozás mellett 25000 koronát jegyezzen a második hadikölcsönre az egyesület, míg a másik javaslat az volt, hogy az egyesület közgyűlésnek 30000 korona készpénz jegyzését ajánlja a választmány. Majd rátért az elnök arra, hogy az egyesületnek ez idő szerint 92893 K tőkepénze van. Tekintettel arra, hogy az első hadikölcsönre már ötven ezer koronát jegyzett az egyesület, javasolja, hogy most a második hadikölcsönre 30000 koronát jegyezzen készpénzben a Gazd. Egyesület.

Dr. Molnár Imre ny. jogtanár kijelenti, hogy az ő véleménye volt az, miszerint 25000 koronát jegyezzen az egyesület, azonban látva a legújabb háborús konstellációkat, amelyek arra engednek következtetni, hogy még további hadikölcsön kibocsátása is szükségessé válhat, úgy véli, hogy az egyesület eleget tesz hazafias kötelességének, ha a második hadikölcsönre készpénzben 30000 koronát jegyez.

Az igazgató választmány az elnök javaslatához képest 30000 korona jegyzését javasolja a közgyűlésnek.

Ezután a Biharmegyében várható idei termés-kilátásokról esett szó. A beérkezett jelentések eléggé örövendetesek. A kalászos növények a megye területén elég szépek. A gyenge fagy kevés kárt tett, a múlt heti májusi eső pedig igen jó hatással volt a vetésekre. Az eddigiekből ítélve, ha továbbra is kedvező lesz az időjárás, közepesen felüli jó termésre és aratásra van kilátás.

A nagyváradi katolikus főpapság milliós jegyzései az új hadikölcsönre.

A második hadikölcsön sikere Nagyváradon.

Szent László egyházmegyéjének főpapsága ismét gyönyörű példáját adta a hazafias áldozatkészségnek és hazaszeretetnek. Mint mindenkor, úgy most is előljár a katolikus papság a haza iránti kötelességteljesítésben. Történelmi időkben élünk, a mikor mindenkinek ki kell venni a maga részét a haza szent földjének megvédelmezéséből. A harc terepen vagy itthon, fegyverrel vagy az élet-halál harcot vivó nemzet ügyének más módon való támogatásával: de valamennyiünknek ki kell venni részünket a küzdelemből, a második honalapításból.

Előljárnak példaadásukkal főpapjaink. A tegnapi nap folyamán a nagyváradi katolikus főpapságnak hadikölcsön jegyzéséről értesülünk. Főpapjainknak ez az áldozatkészsége legyen követendő példa minden igaz hazafi előtt.

Az egyes jegyzésekről a következőket tudtuk meg:

Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök 200.000 kor.

Lat. szert. káptalan 1.000.000 kor.

Lat. szert. káptalan alapítványi pénztár 500.000 kor.

Dr Radu Demeter gör. kath. püspök 80.000 kor.

Grócz Béla nagyprépost 58.000 kor.

Káptalani uradalmi tisztii nyugdíjalap 10.000 kor.

Ezenfelül a káptalan egyes tagjai külön is jegyeztek a második hadikölcsönből; eddig a nagyprépost fent említett jegyzésén kívül a következő jegyzésekről értesültünk:

Dr Karácsonyi János 3000 kor.

Kny Antal 6000 kor.

Gróf Széchényi püspök fent említett jegyzésének fele a Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézeténél, fele a nagyváradi fióknál történt; a káptalani jegyzésből 1.300.000 korona a helyi pénzügyintézetekre, a többi a Hitelbank nagyváradi fiókjára esik. Ugyancsak a Hitelbanknál történt a többi jegyzés is, ahol csak a tegnapi nap folyamán 212 tételben irtak elő hadikölcsön-jegyzéseket.

Főpapjaink áldozatkészsége akkor áll előttünk igazi nagyságában, ha visszaemlé-

kezünk, hogy az első hadikölcsönből gróf Széchényi püspök 300.000 koronát, dr Radu püspök 80.000 koronát, a lat. szert. káptalan tagjai 400.000 korona körüli összeget jegyezték; a nagyváradi katolikus főpapság a két hadikölcsönnél **két és fél millió koronát meghaladó, három millióhoz milliőhöz közel járó** összeggel szerepel.

Ehez kell még venni, hogy az egész magyar katolikus főpapság nem kölesön, hanem adományképen három millió koronát ajánlott fel a haza oltárára, amely összegből Nagyvárad főpapjai félmillió koronánál jóval többel szerepelnek, úgy hogy a nagyváradi kath. főpapság eddig csak adomány és hadikölcsönjegyzés alakjában számszerűleg kimutathatólag **három millió koronánál sokkal többet** adott a nemzeti önvédelem céljaira. Ehez jönnek a kisebb adományok megszámlálhatlan sorai, úgy hogy mindent összevéve, jól bent járunk már eddig a **negyedik millióban**.

A hadikölcsönre tegnap a Hitelbank nagyváradi fiókjánál még a következő jegyzések történtek:

A biharszentandrásai gazdák 2300 koronát;

Silberstein Mihály és Bernát 18000 koronát;

Papolez barátosi faipar r. t. 55000 korona;

Hungária cipőgyár r. t. 50000 koronát a Biharmegyei Takarékpénztár utján;

Csillag Ignác kereskedő 20000 koronát; Mihelyi és Kandel 10000 koronát.

A tegnapi napon történt jegyzések megközelítik a két millió koronát, s így a helyi piacon történt eddigi jegyzések összege most már a három és félmilliót meghaladja.

Az olasz árulás hatalmasan lendít a közönség jegyzési kedvén és úgy látszik, nagy lelkesültséget váltott ki hazafias közönségünkben. A mai **utolsó nap** nagy eredményt fog hozni, amilyen örömdetes meglepetés az első hadikölcsön utolsó napján is bekövetkezett.

Ma van az **utolsó nap** a hadikölcsön-jegyzésre: **igyekezzék** mindenki eleget tenni hazafias kötelezettségének!

fizetni az 1600 koronát. Elő is vette vastag bőrtárcáját és olvasni kezdte a kékhasu százasokat és huszkoronásokat.

— Nem domnu, papirpénzért nem adom az ökröt.

— Nem adja?

— Nem biz én! De ha már minden áron megakarja vásárolni, hát odaadom 1400 koronáért is, csak ezüst-pénzzel fizessen.

— Jól van, de el ne adja másnak az ökröt.

Nem is adta el az illető senkinek. A vásárló egyenesen az Osztrák-Magyar Bankba ment, ahol 1600 koronáért ezüst pénzt kapott. Az ökrök tulajdonosának kifizetett 1400 koronát ezüstben. Ő keresett rajta 200 koronát, az eladó vesztett 200-at.

Az 1400 kor. természetesen odahaza van a láda mélyére süllyesztve.

Az alispánnak még nincs erről a botrányos állapotról tudomása, de remélhetőleg megfogja tenni a kellő intézkedéseket, hogy tovább ne fajuljon az egészségtelen állapot.

Hogyan történt a nagy offenzíva megkezdése?

Átkelés a Dunajecen.

— Saját tudósítónktól. —

Az északi határon küzdő Dobozi György műegyetemi hallgatótól, aki mint hidász vesz részt az oroszok elleni küzdelmekben, május 9-iki keltezéssel érkezett egy levél, amelyben nagyon tanulságosan a nemrégiben oly nagy sikert és eredményeket elért offenzívánkról ad tökéletes illuziót és elragadtatást keltő képet. A levelet az alábbiakban közöljük:

— A napokban nagy győzelmet arattunk a németek segítségével az orosz hadsereg ellen. Ujságokban még nem olvastam győzelmünk nagyságát és hatását az otthoni lelkekre nézve, de mégis eltudom képzelni magamnak azt a nagy fellélegzést, ami az embereken erőt vett akkor, amikor az első szüldöző győzelmi hírt megkapták.

Gondolom, hogy ujjong ismét a nép, mert közelebb érzi magát egy nagy lépéssel az örök békéhez.

Képzelem, hogy ki volt világitva és fel volt lobogozva a város, mikor a szél, az örök galíciai szél hazafelé vitte a győzelmünket.

A dunajeci offenzívát mi hidászok kezdtük meg. A mi vállunkon nyugodott a felelősség nagy terhe. Mert ha a mi dolgunk sikerül, biztos volt a muszkák futása. Mint már remélem otthon olvasható, hogy óriási és nem várt sikert arattunk.

A pontonokkal való ügyes és merész áthajózásunk május első vasárnapjának, első perceiben a legfelső elismerést vívta ki.

De mielőtt a harc leírásához fognék, nem mulasztatom el a Dunajec folyót és partvidékét rövidesen leírni. Maga a folyó úgy 100—120 méter szélességű, 2—3 méter mélységű, sebes és igen szeszélyes. A Kárpátokból eredvén, tavasszal a hóolvadáskor azonban rendes szélességét megnégyszorozza, mélységét pedig megháromszorozza.

A szélességét tovább azután nem növelheti, mert két magas dombláncolat, töltések akadályozzák abban.

Az idén is eljött ez a nagy vizállás április közepe táján. Hirtelen, meglepetés szerűen öntötte el a folyó árterületét, ahol ugy mi nekünk, mint az oroszok előretolt állásai voltak a tábori őrsők számára, persze ez mind elsodródott.

Ahol nem akarják elfogadni a papirpénzeket.

Ezüst pénzt vásárolnak a románok.

Pár hét óta sajátságos tünetet tapasztalnak a hatóságok az oláh lakta vidékek kevésbé intelligens polgárai között. A szerencsétlen emberekkel ugyanis lelketlen üzerek azt hitették el, hogy a papirpénznek nincs értéke, vagy ha van is, az sokkal kevesebbet ér, mint az ezüst, vagy az arany. Ezzel az ostoba mesével egyesek a tudatlan nép-nél pompás üzleteket csinálnak a szegény nép kárára.

De nagy kárt okoznak ezek a lelketlen

csalók azzal is, hogy a félrevezetett emberek maguknál tartják elraktározva a váltópénzt és nagyon megnehezítik vele a pénz forgalmat. Egyes járásokban zacskó számra vannak eldugva az ezüst pénzek.

Különösen feltűnő volt ez a törvénytelen és hazafiatlan szokás most a pünkösdi ünnepek előtti vásárokon, mikor is p. o. az élesdi járásban minden intelligencia nélküli köznép papirpénzt egyáltalán nem fogadott el. Sőt egy eset, mely a zsidóság figyelmét is magára vonta, különösen megérdemli, hogy szigorú hatósági eljárást indítsanak a lelketlen emberekkel szemben.

Egy élesdi járásbeli polgár két ökröt akart eladni a vásáron. Az ökrök ára 1600 korona volt. A két jól kihizott ökrre csakhamar akadt vevő is, aki nyomban kiakarta

A nagyváradi katolikus főpapság milliós jegyzései az új hadikölcsönre.

A második hadikölcsön sikere Nagyváradon.

Szent László egyházmegyéjének főpapsága ismét gyönyörű példáját adta a hazafias áldozatkészségnek és hazaszeretetnek. Mint mindenkor, úgy most is előljár a katolikus papság a haza iránti kötelességteljesítésben. Történelmi időkben élünk, a mikor mindenkinek ki kell venni a maga részét a haza szent földjének megvédelmezéséből. A harc terepen vagy itthon, fegyverrel vagy az élet-halál harcot vivő nemzet ügyének más módon való támogatásával: de valamennyiünknek ki kell venni részünket a küzdelemből, a második honalapításból.

Előljárnak példaadásukkal főpapjaink. A tegnapi nap folyamán a nagyváradi katolikus főpapságnak hadikölcsön jegyzéséről értesülünk. Főpapjainknak ez az áldozatkészsége legyen követendő példa minden igaz hazafi előtt.

Az egyes jegyzésekről a következőket tudtuk meg:

- Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök 200.000 kor.
- Lat. szert. káptalan 1.000.000 kor.
- Lat. szert. káptalan alapítványi pénztár 500.000 kor.
- Dr Radu Demeter gör. kath. püspök 80.000 kor.
- Grócz Béla nagyprépost 58.000 kor.
- Káptalani uradalmi tisztí nyugdialap 10.000 kor.

Ezenfelül a káptalan egyes tagjai külön is jegyezték a második hadikölcsönből; eddig a nagyprépost fent említett jegyzésén kívül a következő jegyzésekről értesültünk:

- Dr Karácsonyi János 3000 kor.
- Kny Antal 6000 kor.
- Gróf Széchényi püspök fent említett jegyzésének fele a Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézeténél, fele a nagyváradi fióknál történt; a káptalani jegyzésből 1.300.000 korona a helyi pénzintézetekre, a többi a Hitelbank nagyváradi fiókjára esik. Ugyancsak a Hitelbanknál történt a többi jegyzés is, ahol csak a tegnapi nap folyamán 212 tételben irtak elő hadikölcsön-jegyzéseket.

Főpapjaink áldozatkészsége akkor áll előttünk igazi nagyságában, ha visszaemlé-

kezünk, hogy az első hadikölcsönből gróf Széchényi püspök 300.000 koronát, dr Radu püspök 80.000 koronát, a lat. szert. káptalan tagjai 400.000 korona körüli összeget jegyezték; a nagyváradi katolikus főpapság a két hadikölcsönnél **két és fél millió koronát meghaladó, három millió-hoz millióhoz közel járó** összeggel szerepel.

Ehez kell még venni, hogy az egész magyar katolikus főpapság nem kölcsön, hanem adományképen három millió koronát ajánlott fel a haza oltárára, amely összegből Nagyvárad főpapjai félmillió koronánál jóval többel szerepelnek, úgy hogy a nagyváradi kath. főpapság eddig csak adomány és hadikölcsönjegyzés alakjában számszerűleg kimutathatólag **három millió koronánál sokkal többet** adott a nemzeti önvédelem céljaira. Ehez jönnek a kisebb adományok megszámlálhatlan sorai, úgy hogy mindent összevéve, jól bent járunk már eddig a **negyedik millióban**.

A hadikölcsönre tegnap a Hitelbank nagyváradi fiókjánál még a következő jegyzések történtek:

- A biharszentandrási gazdák 2300 koronát;
- Silberstein Mihály és Bernát 18000 koronát;
- Papolez barátosi faipar r. t. 55000 korona;
- Hungária cipőgyár r. t. 50000 koronát a Biharmegyei Takarékpénztár utján;
- Csillag Ignác kereskedő 20000 koronát;
- Mihelyi és Kandell 10000 koronát.

A tegnapi napon történt jegyzések megközelítik a két millió koronát, s így a helyi piacon történt eddigi jegyzések összege most már a három és félmilliót meghaladja.

Az olasz árulás hatalmasan lendít a közönség jegyzési kedvén és úgy látszik, nagy lelkesültséget váltott ki hazafias közönségünkben. A mai **utolsó nap** nagy eredményt fog hozni, amilyen örömdetes meglepetés az első hadikölcsön utolsó napján is bekövetkezett.

Ma van az utolsó nap a hadikölcsön-jegyzésre; igyekezzék mindenki eleget tenni hazafias kötelezettségének!

Ahol nem akarják elfogadni a papírpénzeket.

Ezüst pénzt vásárolnak a románok.

Pár hét óta sajátságos tünetet tapasztalnak a hatóságok az oláh lakta vidékek kevésbé intelligens polgárai között. A szerencsétlen emberekkel ugyanis lelketlen üzörek azt hitték el, hogy a papírpénznek nincs értéke, vagy ha van is, az sokkal kevesebbet ér, mint az ezüst, vagy az arany. Ezzel az ostoba mesével egyesek a tudatlan népnél pompás üzleteket csinálnak a szegény nép kárára.

De nagy kárt okoznak ezek a lelketlen

csalók azzal is, hogy a félrevezetett emberek maguknál tartják elraktározva a váltópénzt és nagyon megnehezítik vele a pénz forgalmat. Egyes járásokban zacsok számra vannak eldugva az ezüst pénzek.

Különösen feltűnő volt ez a törvénytelen és hazafiatlan szokás most a pünkösdi ünnepek előtti vásárokon, mikor is p. o. az élesdi járásban minden intelligencia nélküli köznép papírpénzt egyáltalán nem fogadott el. Sőt egy eset, mely a zsidóság figyelmét is magára vonta, különösen megérdemli, hogy szigorú hatósági eljárást indítsanak a lelketlen emberekkel szemben.

Egy élesdi járásbeli polgár két ökröt akart eladni a vásáron. Az ökrök ára 1600 korona volt. A két jól kihizott ökrre csakhamar akadt vevő is, aki nyomban kiakarta

fizetni az 1600 koronát. Elő is vette vastag bőrtárcáját és olvasni kezdte a kékhasu százasokat és huszkoronásokat.

— Nem domnu, papírpénzért nem adom az ökröt.

— Nem adja?

— Nem biz én! De ha már minden áron megakarja vásárolni, hát odaadom 1400 koronáért is, csak ezüst-pénzzel fizessen.

— Jól van, de el ne adja másnak az ökröket.

Nem is adta el az illető senkinek. A vásárló egyenesen az Osztrák-Magyar Bankba ment, ahol 1600 koronáért ezüst-pénzt kapott. Az ökrök tulajdonosának kifizetett 1400 koronát ezüstben. Ő keresett rajta 200 koronát, az eladó vesztett 200-at.

Az 1400 kor. természetesen odahaza van a láda mélyére süllyesztve.

Az alispánnak még nincs erről a botrányos állapotról tudomása, de remélhetőleg megfogja tenni a kellő intézkedéseket, hogy tovább ne fajuljon az egészségtelen állapot.

Hogyan történt a nagy offenzíva megkezdése?

Átkelés a Dunajecen.

— Saját tudósítónktól.

Az északi határon küzdő Dobozi György műegyetemi hallgatótól, aki mint hidász vesz részt az oroszok elleni küzdelmekben, május 9-iki keltezéssel érkezett egy levél, amelyben nagyon tanulságosan a nemrégiben oly nagy sikert és eredményeket elért offenzívánkról ad tökéletes illúziót és elragadtatást keltő képet. A levelet az alábbiakban közöljük:

— A napokban nagy győzelmet arattunk a németek segítségével az orosz hadsereg ellen. Újságokban még nem olvastam győzelmünk nagyságát és hatását az otthoni lelkekre nézve, de mégis el tudom képzelni magamnak azt a nagy fellélegzést, ami az embereken erőt vett akkor, amikor az első szaguldózó győzelmi hírt megkapták.

Gondolom, hogy ujjong ismét a nép, mert közelebb érzi magát egy nagy lépéssel az örök békéhez.

Képzelem, hogy ki volt világitva és fel volt lobogóva a város, mikor a szél, az örök galíciai szél hazafelé vitte a győzelmünket.

A dunajeci offenzívát mi hidászok kezdtük meg. A mi vállunkon nyugodott a felelősség nagy terhe. Mert ha a mi dolgunk sikerül, biztos volt a muszkák futása. Mint már remélem otthon olvasható, hogy óriási és nem várt sikert arattunk.

A pontonokkal való ügyes és merész áthajózásunk május első vasárnapjának, első perceiben a legfelső elismerést vívta ki.

De mielőtt a harc leírásához fognék, nem mulasztatom el a Dunajec folyót és partvidékét rövidesen leírni. Maga a folyó úgy 100—120 méter szélességű, 2—3 méter mélységű, sebes és igen szeszélyes. A Kárpátokból eredvén, tavasszal a hóolvadáskor azonban rendes szélességét megnégyszorozza, mélységét pedig megháromszorozza.

A szélességét tovább azután nem növelheti, mert két magas dombláncolat, töltések akadályozzák abban.

Az idén is eljött ez a nagy vizállás április közepe táján. Hirtelen, meglepetés szerűen öntötte el a folyó árterületét, ahol úgy mi nekünk, mint az oroszok előretolt állásai voltak a tábori őrsők számára, persze ez mind elsodródott.

Különösen szép látványt és gyönyörűséget adott nekünk az Ofinownál levő orosz hid uszása a megáradt Dunajecen.

Az oroszok a híd nál a mi partunkon voltak beásva, de nehéz tüzéségünk és a víz visszaszorította őket a tulsó partra.

Egy pár nap lefolyása után a víz vízszintért rendes medrébe és nőni engedte az árterületet betöltő fűzfabokrokat. Itt említem meg, hogy ezeknek a sűrű virágzó, 2 méter magasságu bokroknak köszönhetjük szép sikereinket a dunajeci harcokban.

Ez a folyó már több mint 4 hónapja képezte a határt a mi és az oroszok állásai között. A két lövészárk, a folyót kísérő és egymástól 800—1000 lépésre levő töltésbe volt beásva.

A mi oldalunk nagyon meg volt erősítve minden elképzelhető és felhasználható eszközökkel és anyagokkal. Közvetlen a folyó partján levő tábori őrsöket, melyek kizárták a meglepetést részünkre az oroszoktól, lövészárkokkal mi kötöttük össze, megakadályozva ezáltal az őrség hátba támadását, megkerülését, ami a bokros terepet tekintve előjöhethet. Ezek az összekötő árkok erősítés szempontjából sөvény fallal voltak ellátva, ami a vízáradás miatt tekintve az iszapos talajt, föltétlenül szükséges volt.

A töltésekben levő főállásaink, amelyek előtt 3 ros drótsөvény és faakadályok voltak, a külső állásunkkal futóárkok útján érintkeztek.

Mi hidászok, akik ezeket a munkákat csináltuk, tudatában voltunk az itteni állásaink tökéletességében és áttörhetlenségében s ezért nyugodt lélekkel vártuk a jobb időt, hogy az oroszokat kiűzzük erről a helyről és felszabadítsuk Galiciának legterményebb részét.

Április utolsó napjaiban már éreztük az új támadásunk szellőjét. Hírek jöttek hozzánk a német testvér nagy felvonulásáról Tarnov felé. A támadás tehát nem késhe-tett soká. Április 24-én esütörtökön aztán a Dunajec torkolatától Ofinovval átellenben lévő faluba vonultunk. Ide érkeztek meg még aznap a pontonok a hid anyaggal együtt. Ezeket fedett helyre többnyire istállókba raktuk be, hogy nappal az orosz repülőgépek elől fedettek legyenek.

Más nap a kijelölt terv szerint a töltést átvágtuk, de felül reá földdel befedett deszkákat raktunk, folytatásként aztán ettől egészen a folyó partjáig húzó sűrű és 2 méter magasságu fűzfaligetben vágtunk 4 méter széles utat. Szó nélkül és lehetőleg kis zajjal végeztük el ezt a munkát, amely mint sejteni lehet, nem szolgált másra, minthogy a pontonokat rajta keresztül a Dunajec partjára tudjuk hordani. Ez az ut azonban ugy volt kivágyva, hogy az orosz oldal felé eső részén még elég sűrűségű bokor volt fedezékül számunkra.

Péntek reggel ragyogó holdsütés mellett hordtuk ki az 52 darab pontont a partra, kettőt kettőt összekapcsolva, melyekbe így 20—20 gyalogos szállhatott be a 7 hidász mellé, akik az evezés munkáját végezték.

A pontonoknak a szállítása nagy óvatosságot és odaadást követelt tőlünk. A vállainkon vittük a pontonokat. Egy-egy ponton sulya, mivel vaslemezből van, igen nagy és mindig öt mázsa körül mozog. Mindenesetre a zajt nem lehetett elkerülni, mert a vállról való letevésnél tompa dűbörgést ad a vaslemez-fala ponton. De hogy ezt az oroszok meg ne hallhassák arról a parton levő tábori őrsök gondoskodtak, akik sűrűn küldözgették lövéseiket.

Nappalra a pontonokat zöld galyakkal beborítva ott hagytuk.

Szombat este tíz óraker azután árkas csapatokkal megerősítve a még utban levő bokrok kivágására, hogy a megadott jelre egy lendülettel a vízbe fesszük a pontonokat.

Aggódva figyeltük a fogyni kezdő feljövő holdat. Kértük az Istent, hogy takarja el addig, míg megkezdjük az offenzívát. Ké-

résünk meghallgatásra talált, könnyű fekete gomolyag szököttesen hirtelen kelet felé a hold alatt és a szél nagy gyorsasággal követte, amely egyszerre eltakarta a holdat az égen.

Ezalatt a kivezető utak elkészültek. A gyalogosok felsorakoztak és mi helyünkön állva a szép májusi éjszakában a mászrak csicseregését hallgattuk. A kis gondtalan pacsírták és fülemilék nem is sejtették, mily öldöklő zivatar fog fészkeik közelében kitörni.

Egyszerre irtózatossá váltunk. Mi az? Kérde mindenki magában. A felelet megjött gyorsan. Ujabb villámcsapások, süvítések, visítások. Az orosz oldal, mintha tűzhányóvá vált volna úgy szikrázik és hányja a tüzet felfelé. Most már értettük, amit az Jeladás és egyuttal megkezdése támadásunknak. Hangos vezényszavak csendültek fel a pokoli zűrzavarban, amelyet felállított gépfegyvereink kattogásával és a fegyverek ropogásával még inkább növelték.

A pontonok egy lendülettel a vízbe repültek, a katonák beugrottak és pár perc múlva már az orosz oldalon voltunk, ahol a kirgáló gyalogosok azonnal lefűlelték az orosz őrséget és a két orosz gépfegyvert.

Közben a pontonok ontották magukból az embereket, az ágyuk pedig ezalatt sikeresen elyégezték a dombon levő orosz főállások összelövését. Roham következett. "Hurrah" és "Eljen" kiáltások jeleztek első győzelmeinket.

A hold kinevetett a felhők közül, mi szorgalmasan csak egyre szállítottuk a katonákat, akik még az éj folyamán elfoglalták a híd építéséhez szükséges területet és sok győzelmes harcok után kergették tovább az orosz sereget.

Eleven és élénk stílusban így írta meg a győzelmes offenzívánk előzményét Dobozy György, aki egyuttal levelében folytatását igéri a nagy győzelmes harcok elmesélésének.

Nagy offenzíva

az egész San arcvonalon.

Ujabb 17,000 fogolyt, 39 ágyut és 40 géppuskát zsákmányoltunk.

Csatározások az olasz határon.

Budapest, május 25. (Hivatalos.) *A déli órákban ismeretes lett, hogy az egész San arcvonalon Sieni vától le a felső Dnyeszterig Mäckensen, Puhallo és Boehm Ermolli hadseregei tegnap támadásba mentek át. Különösen az északi szárnyon nagy a siker.*

Radymonná, ahol az oroszok azelőtt a San balpartján voltak, átkergettük őket a San folyón. Az arcvonal többi részén is tért nyertünk. Foglyaink száma 17,000, a zsákmányolt ágyuk száma 39 és 40 géppuska. Ez jelzi a siker mértékét. Przemysltől délkeletre támadásaink szintén sikerrel haladnak.

Az olasz határon csak jelentéktelen előrsi csatározások voltak. (Min. sajtóoszt.)

Körmenet a győzelmünkért.

Budapest, május 25. (Saj. tudósítónk.)

Május 30-án Csernoch János vezetésével győzelmünkért körmenet lesz. Dr Prohászka Ottokár és más főpapok fognak beszélni.

Nagy győzelem az oroszokon.

Budapest, május 25. (Saját tud.) Csapataink támadást indítottak az oroszok ellen a Sieniewától a Felső-Dnyeszterig terjedő vonalon. Radymonnál a megvert oroszok a San folyó tulsó partjára menekültek. E győzelem nemcsak kitűnő pozíciót juttatott hadseregünknek, hanem nagy zsákmányt is, mert 17000 fogoly, 39 ágyu, 47 gépfegyver került kezünkbe.

Bulgária és Törökország tárgyalnak.

Szöfia, május 25. Az a tárgyalás, amely a török és bolgár kormány között folyik a bolgár rekompenciációról, igen előrehaladott stádiumban van. A bolgár aspirációk: az énosz—midiai vonal és Drinápoly. Török részről meg van a hajlandóság, hogy a jogos bolgár aspirációkat a barátságos semlegességet tanúsító Bulgáriával szemben már most is elismerjék. (Pol. Hir.)

Harcok a Dardanelláknál.

Konstantinápoly, május 25. (Hivatalos.)

Az ellenség vesztesége halottakban és sebesültekben május 22 én Sed-il-Bahnál lefolyt csatában több mint 4000-re emelkedett!

Az ellenséges hadihajók eredménytelenül bombázták a tengerszoros bejáratának mindkét oldalán levő gyalogsági állásokat. Egyik ütegünk elpusztította egy Sed il-Bahr mellett felállított ellenséges üteget.

A többi harcatereken nem történt semmi jelentős esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

HIREK

*** Vaskereszt.** A király megengedte, hogy Szirmay Sándor altábornagy és Popp Leonidász 1. huszárezredbeli főhadnagy a Vilmos német császár által nekik adományozott vaskereszt-rend II. ik osztályát elfogadják és viseljék.

*** Katonai kinevezés.** A király Fischof Frigyes 37. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagyot századossá nevezte ki.

*** Bukaresti követünk családja Romániában nyaral.** Gr. Czernin bukaresti követünk — mint értesülünk — Bécsből pénteken Szinajába érkezik nyári tartózkodásra. A gyönyörű Szinaja kellemes nyári tartózkodási hely, de követünk családjának szinajai nyaralása egyúttal azt is jelenti, hogy a monarchiának követjének családja mennyire szívesen látott vendég a szomszéd Romániában s ez a tény a jó szomszédi viszony újabb bizonyítóka.

*** Ülések a városházán.** Nagyváradi városánál holnap, csütörtökön három ülés is lesz. Dél előtt 10 órakor a honvédtüzérlaktanya építésére felügyelő-bizottsága, délután pedig az állami óvodák gondnoksága, továbbá a városi villamosmű felügyelő-bizottsága tartanak ülést.

*** A gabonakereskedők az állami rekvirálásért.** Dr. Moskovits József kamarai elnök kezdeményezésére a nagyváradi terménykereskedők értekezletet tartottak a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében a gabonarekvirálás tárgyában. A gabonakereskedők sérelmesnek tartják, hogy az állam az eddigi gabonakészletek rekvirálásánál teljesen figyelmen kívül hagyta úgy a gabona- és terménykereskedőket, mint az ügynököket és alkuszokat és az egész rekvirálási akciót egy bankesoporra bízta. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy felirattal járul a földmivelési miniszter elé, amelyben rámutatnak az eddigi rekvirálás drága és célszerűtlen voltára, kéri, hogy a várható termést akként rekviráltassa az állam, hogy úgy a hadsereg, mint a polgári közönség részére megfelelő áron és mennyiségben a jövő aratásig biztosítsa. Szükséges a termények maximális árának megszabása, még pedig az egész országban egyenlő összegben. Az állami rekvirálást központilag egy bizottság teljesítse s ennek segítségére lenne egy-egy helyiszerv, a kamarák területén levő terménykereskedők, ügynökök és alkuszokból egy bizottság, mely a mostaninál alacsonyabb provisióért igénybe venné a helyi ismeretekkel és szakképzettséggel bíró ügynököket és alkuszokat. Így a rekvirálást kevesebb költséggel, a közlelémezést biztosabban lehetne, a felirat szerint, megoldani és a terménykereskedők, ügynökök, alkuszok is tisztességes megélhetést nyernének. Az értekezlet a Kereskedelmi és Iparkamarát kérte fel a felterjesztés elkészítésére és felküldésére.

*** A népszövetségi csoportvezetőket t. értesitem,** hogy a május hónapú füzetek megérkeztek, bármely nap átvehető a Népszövetségi Otthonban. Az igazgató.

*** Dr. Molnár Kálmán levele az ős hazából Dentumogeriából.** Dr. Molnár Kálmán przemysli hadifogoly levelet írt édesatyjának dr. Molnár Imre nyug. jogakadémiai tanárnak messzi Oroszországból a Don mellől, a magyarok ős hazából, amelyet krónikásaink Dentumogeriának neveznek. A hatalmas Don partjain a magyar ősök tanyáztak ezer év előtt, s most e helyen fogják a fogság szomorú, egyhangú életét élni a przemysli hősök. Az érdekes levél a következő:

Kedves Szüleim! 12 napig utaztunk éjjel-nappal. Március 25-én kezdtük meg az utazást s ma, április 6-án délután érkezünk Pavlowszkba. Utunk átvezetett a Lemberg-Kiev-Moszkván átvezető vonalon. Pavlowszk elég nagy város tízezer lakossal, a kormányzóság Voronesben székel, a Don mellett. A Don roppant nagy folyó, s most erősen árad s most háromszor akkora, mint a Duna Budapest mellett, de rendszeren is nagyobb, mint a Duna. Itt a mi ős hazánkban, Dentumogeriában fogjuk életünket esendően eltölteni a békekötésig. Egészséges vagyok, s sorsommal meg vagyok elégedve. Kellemes lesz, ha majd a folyóban megfürödhötnék. Hálás fiuk: Kálmán.

*** Előlegeket kapnak a gazdák a terményekre.** A gazdáknak az idén nem szabad előre eladni vagy elzálogosítani a terményeket. Hogy azonban a termelők mégse szenvedjenek rövidülést, a kormány gondoskodott róla, hogy minden termelő megfelelő előleget kapjon. E szerint minden gazda kaphat előleget és pedig a gazdasági és saját szükségletén felüli terményekre 1915. július 25-ig. A búzára 20, árpa, rozs, zab, rapca métermázsájára 15 koronát kapnak a gazdák, még pedig a postatakarékpénztár útján. A fölösleges gabonára adott előleget annak idején a kormány a megvámolandó fölösleges gabonáról fogja levonni. Azt a gabonát, amelyre már előleget kapott a termelő, nem szabad eladni.

*** Verner Kálmán a rokkantak főgyámja.** A Tiszántúl már megírta, hogy a rokkant katonák érdekében kifejtendő akció főintézőjévé az alispán Verner Kálmán árvaszéki elnököt kérte fel. Az árvaszéki elnök a tisztséget elfogadta és kijelentette, hogy teljes odaadással fogja az ügyet kezelni. Egyben előterjesztést tett az elnök az iránt is, hogy a járásokban alakítandó bizottságok vezetésére a járási főszolgabírákat kérje fel az alispán.

*** Dr. Némethy Ferenc jobban van.** Városszerte nagy aggodalmat keltett az a hír, hogy dr. Némethy Ferenc, az ügyvédi karnak egyik kiváló tagja, dr. Némethy Gyula tb. kanonok öccse tüdőgyulladásban nagy betegen fekszik. Mint értesülünk, a nagybeteg ügyvéd állapotában javulás állott be s most már felgyógyulása csak rövid idő kérdése.

*** Sebesült tisztjek jelentkezése.** Az összes havidijasok és havidijas jelöltek, akik betegségük miatt vagy mint lábadozók magánápolásban, vagy magánkórházban a város, vagy a megye területén szabadságon vannak, az állomás parancsnokságnál (Kossuth Lajos-u. 15. Füchsl palota) f. hó 28. és 29. napjain, mindenkor d. e. 10—12 óra között, amennyiben betegségük ebben őket feltétlenül nem akadályozza, személyesen megjelenni tartoznak. Azok akik betegségük miatt meg nem jelenhetnek, e körülményt katonai (honvéd) orvosi bizonyítvánnyal, ahol pedig ilyen orvos nincs hatóságilag látta-

mozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Hoffmann ezredes, állomás parancsnok.

*** Elmaradt a szintársulat bécsi vendégszereplése.** Az olasz háború kitörése végre tisztázta a nagyváradi szintársulat bécsi vendégszereplésének a kérdését is. A legutóbbi időben már a vendégszereplési szerződés perfektuálódott és a szintársulat elutazása csupán az olasz konfliktus elsimulásához volt kötve. Minthogy a hadüzenet Olaszország részéről megtörtént és a háború kitört, ezáltal a nagyváradi szintársulat vendégszereplése is elmaradt. Tegnap délután jött meg Bécsből a Bürger Theater igazgatójától a távirat, amely szerint a tervbe vett vendégszereplés tekintettel a válságos időkre nem jöhet létre.

*** 42 éves népfőkelők bevonulása.** A 42 éves és ennél fiatalabb népfőkelők bevonulásáról a katonai ügyosztály a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. nagyváradi 4-ik népfőkelő parancsnokság 43—1915 npf. kt. számú megkeresése folytán ezennel felhívom a Nagyváradon tartózkodó 1873. évi születésű és ennél fiatalabb összes A) alosztályú népfőkelőket — a lovasságnál szolgáltakat is — hogy f. évi május hó 27-én, csütörtökön reggel 8 órakor a m. kir. nagyváradi 4-ik népfőkelő parancsnoksághoz (Rákóczi-ut. Markovits-ház) vonuljanak be. Figyelmeztetem a jelentkezésre kötelezettek, hogy az 1890. évi XXI. t. c. 4-ik §-a értelmében azon népfőkelő, ki ezen behívásnak nem engedelmeskedik, amennyiben mulasztása nem véletlen, vétséget követ el s ennek büntetése egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a cselekmény büntetett képez, s ennek büntetése hat hónaptól két évig terjedő börtön. Nagyvárad, 1915 május hó 24. Eleméry Ferenc katonai ügyi tanácsnok.

*** Halálozás.** Sulyos csapás érte Martos Gyula püspökségi uradalmi intézőt: édes atyja, Martos Ede, az esztergomi székes főkáptalan ny. intézője, május 23-án, pünkösd vasárnap hajnali 2 órakor elhunyt. A 74 éves öreg ur annak idején az esztergomi főkáptalannak egyik legkiválóbb képzettségű gazdatisztje volt, a ki hosszas és eredményes működés után vonult nyugalomba. Nagyváradra költözött fiához s az itteni társadalomnak lett hamarosan kedvelt tagja. Halála váratlanul következett be: pünkösd vasárnapra virradó éjjel rosszul lett s mire a gyorsan elhívott orvos megérkezett, szinte szenvedés nélkül elhunyt. Az öreg urat, aki életében alig volt beteg, szívszélhűdés érte. Temetése hétfőn délután folyt le nagy részvét mellett. Megjelent a temetésen dr. Karácsonyi János kanonok, Gellért László kir. tanácsossal élén a püspökségi tisztikar, Varró Domokos, dr. Pataky Arnold, Fetzer József, Kiss István s. tanfelügyelő és még számosan. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán tb. kanonok végezte segédlettel. Az elhunytat az olasz temetőben helyezték nyugalomra. Koszorukat küldött a családtagokon kívül a Balogh, Somogyi és Keszte családok. — A nagy diszű temetést Weiszlovits Adolf és Fia első nagyváradi temetkezési vállalata a szokott pontossággal rendezte.

*** A Katholikus Nővédő Egyesület gyűlése.** A Katholikus Nővédő Egyesület ma délután fél 6 órakor a Katholikus Kör választmányi termében ülést tart.

*** A vonatok ideiglenes beszünetése.** A kolozsvári m. v. üzletvezetőség a következő értesítést adta ki: Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy a kolozsvári üzletvezetőség vonalain 1915. május 22-én az alábbi vonatok ideiglenesen megszűnnek. Kolozsvár—Tövis között 544, 537, Tövis—Nagyenyed között 559, Sz.-kocsárd—M.-Vásárhely között 8008, 8010, Székely Kocsárd—Szászrégen között 8016/8016/a, 8005, Mád-falva—Brassó között 8012, 8011, Csikszereda—Gyimesbük között 8805/8802, Aranyosgyéres—Torda között 7921, 7922, Marosludas—Nagyecsbudatelke között 8169, 8170, Küküllőszög—D. szentmárton között 8302, 8313, Segesvár—Sz.-udvarhely között 8512, 8515, Nagyszeben—Vizakna-fürdő között 8413, 8414, 8415, 1418, Nagyszeben—Fogaras között 5001, 5912, Fogaras—Brassó között 5914, 5915, Brassó—Kézdivásárhely között 8701—8012, 8013—8708. Figyelmeztetjük a t. utazó közönséget, hogy a forgalomba maradó összes személyszállító vonatok *elsősorban a katonai személyek és csapatok szállítására szolgálnak*, polgári utasok a vonatokkal csak a katonai igénybevétel által megengedett mérvben szállíthatnak s ha utközben katonai személyek, vagy csapatok jelentkeznek elszállításra, a jegyvizsgáló személyzetnek jogában áll a szükséges helyet részükre a polgári utasok kiszállításával is biztosítani.

*** Sebesültek pünkösdi ünnepe.** A mi nemes szívű közönségünk kifogyhatatlan a jótékonyág gyakorlásában. A sebesültek között a szeretet adományok csendben lettek kiosztva. Minden kórháznak megvannak a védangyalai, kik ezt ezuttal is elvégezték. A súlyosabb sebesültek kaptak tésztát és cigarettát, a többi csak cigarettát. A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztálya 20 ezer cigarettát vett és 1000 tésztát készített és kiosztva a következő kórházakban: csapatkórház, Szent József intézet, Tisza Kálmántéri, Rózsavölgyi ház, hadapród, reál, gimnázium, régi esendőriskola, új esendőriskola, Vörös-Kereszt kórház, Szaecsvay utcai kórház, velencei iskola, Immaculata zárda, Orsolyák házában levő kórház, polgári fiúiskola és az új Vörös Kereszt kiegészítő kórházakban, a Félix-fürdőben és az összes üdülőkben és a barakkokban.

A többi kórházakat azon jószívű hölgyek látták el, kik husvétkor is gondoskodtak róluk.

A Jobbkéz a husvétii kávéházi gyűjtésekből megmaradt 300 koronát is eme célra fordította. Ehez pénzbeli adományokat küldtek: dr. Grócz Béla nagyrépost 50, Hazay Gyula ujalotai plebánus gyűjtése 12, Oláry Gyuláné 5, Középegy Kálmáné 5, Wertheimstein Aranka 10, dr. Kovács S. Jánosné 10, Pallay Lajosné 10, Lánszky Erzsike 2, dr. Frankó fogorvosné 6 korona. Téztát és cigarettát küldtek: dr. Mártonffy Bogdáné, Kőszeghy Józsefné, Lubinkovits Emilné, Harmathy Károlyné, Billitz Sándorné, Pollyák Károly Biharról, Kun Frigyesné, Risa Barbini, Balogh Árpádné, Lánszky Erzsike, Mihalovits Gizella. A gimnázium részére cigarettát küldtek: Fabricius Dezsőné, özv. Gontory Béláné, Lukács Mária, Lukács Etelka, Lukács Ilona, Vertán Ernőné, Nagyváthy Béláné, Buzáth Irma, Buzáth Erzsé, Olasz Elemérné, dr. Paczkó Antalné, dr. Szegedy Lajosné, Lukács Ödöné, Lakatos Józsefné.

*** Halálozás.** Spitz Ábrahám derék nagyváradi polgár, élete 72-ik évében, pár napi szenvedés után elhunyt. Elhunytát neje, gyermekei és nagy rokonság siratja. Spitz Jenő, a Nagyvárad-Velencei Takarékpénztár pénztárnoka az elhunytban édesatyját gyászolja. Temetése ma, szerdán délután lesz a Kapucinus-utcai gyászháztól.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül *Latzin Rajmond* vezérőrnagynak a Lipót rend hadidiszitményes lovagkeresztjét, ns. *Bottka Géza* 101. gy. e. bel. századosnak, *Olsowszky Gyula* 2. honvédszáz ezredbeli főhadnagynak, azonkívül az ellenség előtt elesett *Sebők Gyula* 2. honvédszáz ezredbeli főhadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadi ékítményekkel adományozta. Továbbá megparancsolta, hogy *Möchl Alfréd* 101. gy. e. bel. főhadnagynak, gróf *d'Orsay Ede* 2. honv. huszárezredbeli századosnak, továbbá *Magyari Andor* szintén 2. honv. huszár ezredbeli főhadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék.

*** Hol kell tudakozódnni eltűnt katonák után?** Az eltűnt katonákról a polgármester fog felvilágosítást adni. Erre nézve a katonai ügyosztály a következő hirdetményt bocsájtotta ki:

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 61748—11—1915 számú körrendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy a hadbavonult és a harcúterén eltűnt egyének hozzátartozói köréből tömeges tudakozások érkeznek a wieni os. és kir. hadilevéltár hadistatisztikai irodájához, amely hivatal részéről a kért felvilágosítások meg nem adhatók, mivel a csapatoktól beérkezett jelentések alapján csupán az eltűnés tényéről van tudomása.

Az eltűnt katonai (népfelkelő stb.) egyének nevei — az összes meglevő adatok feltűntetése mellett — a kiegészítő (népfelkelő) parancsnokságok által az illetékes községi előljáróságokkal (polgármesterekkel, Budapestben a kerületi előljárókkal) közöltetnek. Ezenkívül még felvilágosítás adására csupán a Budapestben és Wienben alakult tudakozó irodák vannak hivatva. Más hatóságoknál való tudakozás tehát céltalan. Nagyvárad, 1915. május hó 25. *Eleméry Ferenc*, katonaiügyi tanácsnok.

*** Megszűnt postai ügynökség.** Biharvármegye Kománfalva községben a postai ügynökség működése, valamint a Kománfalváról Béle és vissza naponként egyszer közlekedő gyalogkúldőne járat folyó évi május hó 26-ával bezárólag ideiglenesen megszűnik s az ezen postai ügynökség postai kézbesítő kerületébe tartozó Bélegregy, Bélihagymás, Béliörvényes, Botfej és Kománfalva községek a közigazgatásilag Botfej községhez tartozó Botfeji fakitermelési ipartelep és a közigazgatásilag Bélihagymás községhez tartozó Pusztakút telep ideiglenesen a béli posta és távirda hivatal postai kézbesítő kerületébe osztatnak be. Nagyvárad, 1915. május 21. Siket, m. kir. posta és távirda főigazgató.

*** Tüzérek ajándéka.** A háború nemesak irtózatot testi energiá kifejtést követel meg, hanem a háború okozta nyomor és szenvedés enyhítésére appellál mindnyájunknak jó szívéhez is. A polgári társadalom apraja és nagyja a lehető legnagyobb buzgósággal támogatja és támogatja mindig a nehéz idők szülte felsegítő agitációkat. Annál jólesőbb és felemelőbb az a jelenség, mikor a katonaság részéről tapasztaljuk a a humanus és érző lélekre valló eszelekedetnek példakép való statuálását. Egy ilyen nemes intencióju tetről tett tanubizonyságot a 19-ik tüzérezrednek a múlt november havában bevonult önkéntes gárdája. Az önkéntesek nemrégiben tették le a tisztvizsgát és ugyanekkor a 40 önkéntes káplár mind egyike egy havi zsoldját, (azaz összesen mintegy 500 koronát) ajánlotta fel a vak ka-

tonák részére. A parancsnokság meleg hangú levélben fejezte ki meglepedését a nemes tett fölött.

*** Adakozzunk a vak katonáknak!** A világháború legszerencsétlenebb áldozatairól, a háboruban megvakult katonáknak minden magyar embernek hazafiúi kötelessége enyhíteni megvakult hőseink fájdalmát némiképp, hogy ne érezzék a vak-ság borzalma. Ők miértünk harcolva vesztették el szemük világát, tehát minékünk kell róluk gondoskodni. Mindenki adakozzék a vak katonáknak! Adományokat a vak katonák számára állandóan gyűjt szerkesztőségünk. Tegnap a *Bihardiószegi Takarékpénztár* részvénytársaság Zsoldos Alajos volt felügyelő halála alkalmából koszoru megváltás címen 25 koronát, *Krüger Alajos* pedig *Martos Ede* elhalálása alkalmából szintén koszoru megváltás címen 10 koronát juttatott szerkesztőségünkbe e célra. Ezt, valamint az ezután erre a célra érkező adományokat a *Budapesti Hadsegélyző Hivatalnak* közvetlenül küldi a Tiszántúl. Ed-dig 1246 korona 77 fillért gyűjtött szerkesztőségünk a vak katonáknak.

*** Hol sebesült meg?** A plébániára beállít ragy köszöntésekkel, amellel boldogságtól sugárzó arccal egy szegény asszony. Elmondja, a plébánosnak, hogy az urától levelet kapott, amely arról értesíti, hogy meg van sebesülve (Hál' Istennek, hogy csak sebesült!), de sehogy sem tud rajta eligazodni, hogy mi is hát a baja a férjének. Mert ahogy olvassa a levelet, váltig csak azt olvassa benne, hogy a férje *a lábán-Sebes*, de kívül ám az írva, hogy *„Karán sebes“*. Eljött hát a plébániára, mert püspöknek, vagy legalább is plébánosnak kell annak lenni, aki eltudjon igazodni az íráson.

*** Adományok.** Dr. Hámory László orsz. gyűlési képviselő által háborús jótékony célokra adott 1200 koronából 500 koronának a Vörös Kereszt Jobbkéz egyesület részére történt átadása után fentmaradó 700 korona a hadbavonultak családtagjai részére beérkezeti adományok alapjához csatoltatott. Dr. Krüger Aladárné gyűjtése jelvényekből a füsttelen nap alkalmával: Keszte István 6 korona, Szokoly Elemér, Karakas K., Matolay Károly, dr. Krüger Aladár 2—2 korona.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Nagyvárad és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, boroviczkát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harctérre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen esomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

*** A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelekibe tartozó Nagyvárad i partestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezuton kéri fel ugy saját tagjait, mint Nagyvárad város és Biharvármegye t. Közönségét, hogy az új kibocsátásu 5 1/2 és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni sziveskedjenek. A hazafias kötelesség érzete indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takaréki betéteket a hadi kölcsön kötvény jegyezése céljából korlátlanul boesátja a betevő rendelkezésére.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ara 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **A Nagyváradi takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölesön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziszér kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsiros! nem ragad! Ara 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

A háboru borzalmai.

Amsterdam, május 25.

Hó napok óta gyűjtött hivatalos francia adatok alapján pontos statisztikai számok bizonyítják, ha a háboru június végéig tart, Franciaország vesztesége férfiakban *másfél-millió lesz*. Ez a számítás egy cseppet sem látszik túlzottnak. Egy nagy hollandi napilap kiküldött haditudósítója beutazta Franciaország nagyrészét, hogy további adatokat gyűjtsön s arra az eredményre jutott, hogy az ország férfilakosságának 65 százalékát katonai szolgálatra hívták be. Ezeknek az embereknek nagy részét vagy az ellenséges golyó, vagy betegség elpusztította, a többi hadifogságba került, a lap tudósítója Franciaországban tartózkodott, amikor a franciák Utrecht áttörésével próbálkoztak. A franciák veszteségét nem kevesebb, mint százezer főre becsüli. A másfélmilliónyi embervesztés számításánál hetenkint átlag 5000 embert vesz bázisul. Ezt a számot annak idején francia hivatalos forrás adta meg.

A napokban beszéltem valakivel, ki Szerbiából érkezett Hollandiába. Éjjel-nappal utazott, csak hogy mielőbb céljánál legyen.

— Hogy áll a háboru? kérdeztem.

— Szerbiában már nem viselnek háborut — volt a esendes válasz. A szerb hadsereg — nincs. Szerbiában a kolera, a tífusz pusztít, s amelelt hiány van mindenben. A lakosság kihál. Nincs gyógyszer, nincs ápoló kéz. A betegek, a haldoklók elhagyatottan, gondozatlanul fekszenek vackaikon, s várják a megváltó halált. Sok helyett temetetlenül fekszenek a holttestek, s vészessé teszik az egész környéket. A szerb határokon mosolyogva örökdi a halál s visszariaszt onnan mindenkit. — Angliában azt mondták, hogy a tulajdonképeni háboru csak május havában veszi kezdetét, jobban mondva, a háborut a maga pusztító valóságában csak akkor fogjuk megismerni. Igaz legyen ez a kijelentés? Hiszen Olaszország hadseregében a fullasztó nyári meleg s a haláltokozó bacillusok bő zsákmányt találhatnak. Az a veszedelem fenyegeti Európát, hogy visszasülyed a középkor sötét évszázadaihoz, hol a ragály a pestis, a fekete halál uralkodott s végezte szörnyű irtó munkáját. A legnagyobb ellenségek közös sirban egyesültek. Nem fe-

nyegeti egész Nyugat-Európát ilyen veszély? Nem érezzük, hogy a világ bankárja, (London) mint kénytelen pénzeszsákjait, jóakaró tengerentuli barátjának

(Newyork) átengedni? Lehetséges e, hogy a kard, a golyó, a kolera, a tífusz után betöltheti Európa a világrészek közt továbbra is vezető szerepét? . . .

Legujabb táviratok.

Flottánk sikeresen bombázta az olasz keleti partvidéket.

Az első olasz hadifoglyok.

Budapest, május 25. (Hivatalos.) A május 24 én reggel végrehajtott flottaakcióról, szóló hivatalos tudósítás hivatalos szövege a következő.

A nap felkelte előtt, tehát pontosan 12 órával az olasz hadüzenet után a csász. és kir. hajóhad egyidejűleg a sikeres akciók egész sorát hajtotta végre, Olaszország keleti partvidéken Velencétől Barlettáig. Velencében egy tengerészeti repülőgép 14 bombát dobott, amely az arzenálban tüzet okozott. Egy torpedózúzó erősen megrongált. A Porto Orschini igen keskeny csatornában a Scharfschützell nevű torpedózúzó behatolt és egyszerűen csak közvetlenül egy teljesen megszállott lövészárk előtt találta magát.

A tökéletesen meglepett megszálló csapat nagy részét lelőttük, mire azonban 3 egészen rejtett parti üteg heves tüzelést kezdett körülbelül 12 cm-es lövegekből a csatorna bejárata előtt „horgonyzó „Novara“ nevű cirkálóra és a „80-as“ számú torpedónaszádra.

Ez utóbbinak tisztí étkezőjét találta el egy lövedék. Egy ember súlyosan megsebesült és a naszád léket kapott.

A Novara folytatta a tüzelést, hogy a torpedózúzó és a naszádot súlyos helyzetükből kisegítse, oldalozta a lövészárkot, szétrombolt egy laktanyát, de őt magát is sok találat érte. Persich sorhajóhadnagy és 4 matróz meghaltak, 4 en súlyosan és többen könnyebben megsebesültek, de az ellenség veszteségei talán 10 szerte, 20 szorta súlyosabbak. A „Scharfschützell“ teljesen épen került vissza, a „80-as“ számú torpedónaszád betömött lékkel érkezett Pólába.

Riminiben a „St-Seory“ nevű páncélos hajó a pályaudvart és a hidat bombázta.

Sinigáliában a „Zrinyi“ nevű hajó a vasut hidat, víztornyot, kikötő telepet, állomásépületet és egy vonatot összerombolt. Az állomás épülete és a vonat, valamint egy szomszédos épület leégett.

Anconában a hajóhad zöme bombázta a régi erődítményeket, a tüzérségi és lovassági telepeket, a hajógyárat, a villamossági központot, a ezométert, petroleumraktárt és radio állomást és óriási károkat okoztak az eltévedt lövedékek és támadt tüzek is.

A kikötőben 2 gőzöst elsúlyesztettünk és egyet, amely a hajógyárban a vízrebecsajtásra készen állott, összeromboltunk.

Ellenállást csak egy könnyű üteg és néhány gépfegyver fejtett ki két torpedózúzókkal szemben.

Az Alfredó Savióban az egyetlen modern erődben a bombázás kezdetekor a ke-

zelő legénység az ágyuk mellett volt ugyan, de két pilótánk, akik éppen kapóra jöttek, géppuska tüzzel olyan alaposan elűzték őket, hogy nem tértek többet vissza. E pilóták és egy harmadik beljebb Sarastumra 30 bombát dobtak. A „Citta di Ferrara“ ellenséges léghajó eredménytelenül több bombát dobott a „Zrinyi“ felé és megkísérelte eltávozó hajóhadunk megtámadását, de csakhamar eltakarodott, amidőn két pilótánk repült feléje, akik egyébiránt már összes bombáikat elhasználták volt.

Ugyanezt a léghajót vagy egy másikat hajóhadunk Polából jövet Ancona felé az uton észrevette. A léghajó kétségtelenül Polafelé igyekezett, amidőn azonban a léghajót kísérő 2 vizijármű tüzelésünk elől elmenekült a léghajó is mindjárt elfordult és elűnt északnyugati irányban, ugylátszik anélkül, hogy a flottát észrevette volna. A Protenza folyó vasuti hidját a „Radetzky“ nevű hajó bombázta és megrongálta, az „Admiral Paun“ nevű hajó 4 torpedózúzóval Sinarzsio vasuti hidját, a Campo Marino vasuti állomást, a mozdonyokat, szivattyúházat stb. bombázta, összerombolta tremittit és megrongálta a torre dimiletoi szemaforokat.

A „Helgolad“ nevű hajó 3 torpedózúzóval Viszót és Manfredoniát bombázta és Barlettánál 2 olasz torpedózúzóval találkozott, amelyeket nyomban tűz alá fogott és üldözött.

Egyik elmenekült, a másikat a „Turbinco“t, a Csepel“ és a „Tátra“ torpedózúzóink Pelagosa felé szoritották. Egy gránát-lövéssel, amely egy gépet és egy kazánját érte, megbénították, úgy hogy a hajó égve és süllyedve megtorpant, megadta magát. A „Csepel“ és a „Tátra“ megmenették a hajó 35 emberét, köztük a parancsnokot, részlettisztet, gépfőnököt és foglyul ejtették őket.

A mentési akciót megzavarta két „Vittorio Emanuele“ típusu ellenséges csatahajó és egy segédcirkáló, amelyek északkelet felől 9000 méternyire közeledtek.

Az erre következő tüzharcban csak a „Csepel“-t érte jelentéktelen találat, amely egy embert súlyosan és két embert könnyen megsebesített. A tüzet a „Helgolad“ és torpedózúzóink úgy látszik, jó sikerrel visznózták.

A legkisebb távolság 8000 m. volt. Hajóink rövidesen kikerültek a lőtávólból, hajóhadunkat az említetten kívül egyéb veszteségek nem érték. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sikeres harcok Nyugaton.

Mackensen fényes diadala.

Berlin, május 25. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Flandriában tegnap támadásainkat Ypern irányában folytattuk. Rohammal elfoglaltuk Wlamingle majort, a kastélyt Wieltjétől északra, továbbá Belevaalde majort és közelebb jutottunk Hongéhez. E harcokban 150 fogoly és 2 gépfegyver jutott kezünkre. Armentierestől délre Neuve Chapelle és

Ivency között és a Loretto magaslattól északra az ellenség részleges támadásait véresen visszavertük.

Neuvillénél az ellenségnek a lövészárokban rohamra készen álló csapatai tüzérségi tüzelésünk miatt nem tudtak kifejlődni. — Cambraisban a franciák repülőink bombavetése az istentiszteletről távozó franciák közül ötöt megölt, tizenkettőt pedig súlyosan megsebesített. St. Quentin-nél lelőttünk egy ellenséges repülőgépet.

Keleti hadszintér.

A Dubissa mellett Rossietől keletre csapataink megtámadtak nagy orosz erőket,

megverték, súlyos veszteségeik mellett a folyón átkergették, 2140 orosz elfogtunk és 5 gépfegyvert zsákmányoltunk. Tovább délre Eiragora irányából ellenünk intézett több részt nagyon heves orosz támadás az ellenség nagy áldozatai mellett megghiusult.

Délkeleti hadszíntér.

Mackensen vezérezredes hadserege tegnap Przemyslől északra újabb offenzívába lépett. A támadás ismét fényes sikerrel járt Drohojow — Osztrow — Radynov — Wisocko — Wietin és Makoisko nagyon megerősített helységeket a Bobrow kától északkeletre, valamint a Celusától keletre emelkedő magaslatokat rohammal elfoglaltuk. Eddig 153 tiszt, több mint 21.000 főnyi légénység esett fogságunkba, 39 ágyu, (köztük 9 nehéz ágyu) és legalább 40 gépfegyver jutott a szövetséges csapatok kezébe. Az oroszok rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. (Min. eln. sajtóosztály.)

Athénből elutazott az olasz nagykövet.

Budapest, május 25. (Saját tud.) Berlinből jelentik, hogy az olasz nagykövet egész személyzetével tegnap Athénből eltávozott.

Felszólalások mai képviselőházi ülésén.

Budapest, május 25. (Saját tud.) Ma gróf Tisza István beszéde után fel fognak szólalni a képviselőház ülésén gróf Apponyi, gróf Andrássy és gróf Zichy.

Elsülyesztett angol sorhajó.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik, hogy „Trius” angol sorhajót délután a Paroszi-öbölben megtorpedózták. A hajó elsülyedt.

Portugália válaszuton.

Budapest, május 25. Portugál kormányrendelet május 26-ára hívja egybe a kongresszust rendkívüli ülészakra. A kongresszus még egy ülést fog tartani, hogy a kormány által követelt intézkedéseket, valamint a Pimento Castro kabinet által kidolgozott választói törvényjavaslatot elfogadják.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” május 23-iki pünkösd-i száma megkezdte a nagy galiciai diadalunkra vonatkozó képek közlését — erről majd a következő számokban szenzációs képek lesznek. Egy igen érdekes csoportja a képeknek a magyar honvédhuszárok hősiesszereplését mutatja be az északi harctéren, — közte Korbuly főhadnagy híres csapatát, amely oly fényes sikerrel portyázott az oroszok harcvonala mögött. A többi képek is mind a harctér érdekességeit mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György és Strug András regényei, Szöllösi Zsigmond tárcája, cikk Macchiavelliről. Egyéb közlemények: képek a Lusitániáról a háboru napjai s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Uj Idők legutóbbi száma vezérhelyen közli Herczeg Ferencnek az Oserdöben című elbeszélését. Szomaházy István folytatja regényét, novellát Pekár Gyula és Muraközy Gyula irtak, verset Emőd Tamás és Zilahy

Lajos. Ezek után Sven Hedin cikke következik a német császáról. Lovik Károly poszthumusz könyvét Balla Ignác ismerteti, Sztrókay Kálmán az ekrazit háborus szerepéről ír. A győzelmes offenzívánk színteréről számos eredeti fölvetelt közöl a lap és bemutatja az elsülyesztett Leon Gambetta hadihajót. Wittmann Viktor képét és a Hadegészségügyi kiállítást. Az Uj Idők előfizetési díja negyedévre öt korona, félévre 10 korona.

A Társaság. Lakatos László finom tollal megírt bájos novelláját, Ujhelyi Nándor cikkét Staelnéről, Spero pünkösd-i irását és Emőd Tamás és Farkas Imre költeményeit hozza a Társaság pünkösd-i száma. Bakonyi Pál az elsülyedt Lusitania parancsnokáról, Tnewrewk Aurél a téli máramarosi harcokról közöl érdekes visszaemlékezéseket. Atherton Gertrud folytatásos elbeszélését is közli a pünkösd-i szám, mely tele van szebbnél szebb aktuális illusztrációkkal. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritzszálló.

Mária kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 korona, külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Elmélkedés. Mäller Lajos S. J. — Levelek egy leánykongregánistához. Laci bácsi. — Liliomszál a ravatalon. László Ferenc S. J. — Széljegyzetek. Kóródi Katona János. — Meier G. O. S. B.: Szent Bernát élete. Fordítja dr. Várkonyi Föld S. O. Cist. XII. — Hírek. — Halottak. — Bucsuzókhoz.

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) május 23-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Piros pünkösd. Andor József. — Bérmlás a szegedi tanyákon. Platz Bonifác dr. — A peséses levél. (Költemény) Lampérth Géza. — Sivataghan, öserdöben... (Regény.) Sienkiewicz—Bányai. — Mint a királyfi. (Költemény.) Szentimrey Jenő. — Keletázsia szerepe a világháboruban. Gróf Vay Péter. — Muszkaijesztő. (Elbeszélés.) Péczely József. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. A gazdag tartalmat az érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári-ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

A Kis Pajtás legújabb száma amely tartalmas, épolly változatos. Törökne Kovács Hermina joshívűség drága kincséről mond bájos mesét a kis libapásztor Mariska történetében; Székely Balázs az állatok harctéri szolgálatáról mond sok érdekes dolgot. Gombos Albin tanulságos naplója az afrikai expedicióról érdekes háborus fordulatot vesz. G. Miklósy Ilona fokozódó érdekességgel folytatja gyönyörű leányregényét: Arva Rózsika történetét. A kis pajtások szellemes táriata, Ezeremester Péter kézügyességi huncfutkodásai tréfás és hazafias költemények egészítik ki a Márton Lajos rajzaival szíven és gazdagon illusztrált számot. A kiadóhivatal (Budapest, VII. Damjanich utca 50.) kívánatra szívesen küld ingyen mutatványszámot. Egész évi előfizetési díja 4 korona.

SZÍNHÁZ

Kapuzárás a színházban. Hétfőn este ért véget a Szigligeti színház háborus szezonja. Sz. Zsigmondy Anna vendégfellép-

tével az Elvált asszony fülbemászó és varázsos melódiái esendültek fel utoljára a nézőtéren. A színházat a közönség teljesen megtöltötte és igazi élvezetet Sz. Zsigmondy Anna művészi játékában és kitűnő táncában, valamint a többi szereplők is teljessé és meleggé tették a háborus színházi szezon utolsó előadását.

KÖZGAZDASÁG

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság április 10-én tartotta évi rendes közgyűlését Csekonics Endre gróf titkos tanácsos elnöklete alatt. Az 1914-iki üzletéről szóló, Ormody Vilmos főrendiházi tag vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés, mely felolvastatván, a számban megjelent részvényesek élénk tetszésével találkozott, megállapítja, hogy a lezárt üzletév a háboru dacára kitűnő eredményeket hozott. Az egyes biztosítási üzletágakban elért nyereségek egyesítése után a tiszta nyereség 6.744,975 korona 64 fillér összegre rug, melyből az alapszabályszerű levonások és a társaságnál megszokott nagyszabású tartalékolások után 3.200,000 korona fordították a részvényesek osztalékára s így minden egyes egész részvény osztaléka 800 korona. A jelentés kiemeli, hogy nemcsak a társaság hanem a biztosító felek sem éltek érezhető módon fizetési kötelezettségeik alkalmával a háboru kitörése óta a moratoriumadta haladékokkal, a mi az egyéb eredményekkel összehangzva a magyar gazdasági teljesítőképességnek igen örvevndetes jele. Kitűnik a jelentésből, hogy a társaság a háboruval járó társadalmi, valamint hadsegítő akciókat már eddig is összesen 290,525 korona 81 fillért kitevő adományokkal támogata. Ezenkívül a társaság saját számlájára 7.000,000 koronát vett át a hadikölcsönből, együttesen a még ennél is magasabb összeg jegyzésére hatott a vele szorosabb üzleti kapcsolatban álló biztosító és viszontbiztosító vállalatoknál. A társaság félszázados működésének emlékére tett 500,000 korona közéleu alapítvány esedékes 20,000 korona évi kamatából 10,000 korona Budapesti Önkéntes Mentőegyesületnek s ugyancsak 10,000 korona magyar történelmi kuttók kiadására a Római Magyar Történelmi Intézetnek adományoztatott. Egyéb jótékony célokra a társaság még további 33,724 korona 32 fillért szavazott meg. Rendkívüli melegséggel emlékezett meg még az igazgatósági jelentés a társaság 325 hadbavonult tisztviselőjéről, kik közül már tizenegyen haltak hősi halált, igen sokan sebesültek meg és számosan szereztek vitézségükkel kitüntetések. A társaság ügynöki karából 1200 nál többen szolgálnak ez idő szerint a hadrakelt seregben. A társaság hadbavonultjainak családjairól anyagilag méltóan gondoskodik. A közgyűlésre a háborus évről szóló jelentés mély benyomást tett. Felolvastatván a szakjelentések is, a közgyűlés az összes felmentvényeket megadta s az előterjesztéseket egyhangulag tudomásul vette.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövét különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsdő-u 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

8512—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. honvédelmi miniszter ur 5620/20-b 1915 eln. sz. körrendeletét ez uton hozom az érdekeltek tudomására:

A hivatalos lap május 15-iki számában a következő körrendeletet teszem közzé.

A folyó évi március hó 2-án 2509/eln. 20 b. 1915 szám alatt kelt rendelettemmel hadicélokra igénybe vettnek kijelentett egyes nitrogén tartalmu anyagokból meglevő készleteket, a kénsavas ammoniákat és mézhidrogént (calciumcyanamid) megfelelően csomagolva és a feladandó csomagok számának és súlyának a felvevő vasuti hivatal által történt megállapítása után, kötelesek a birtokosok, vagy azok, akik készleteket más részére őrizetben tartanak, a katonai igazgatás kivánságára, az általa megjelölendő helyre, teherárúként elszállíttatni.

A csomagolást és szállítási költségeket a katonai igazgatás a feladónak megteríti.

2. §. A birtokosok, vagy azok, akik beküldendő készleteket más részére őrizetben tartanak az anyagok feladásával egyidejűleg az elszállításra kerülő anyagokról egy jegyzéket kötelesek az átvevőknek megküldeni.

A jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg az anyag megőrzését, a közigazgatási járást és helyet, a hol az anyagot eddig tartották, a feladás helyé kénsavas ammoniáknál és mézhidrogénnel ezenkívül a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát, azok nyers (bruttó) súlyát, valamint tiszta (netto) súlyát.

A jegyzéket a feladónak alá kell írni.

3. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlaveni országokra is kiterjed.

Nagyvárad, 1915. május 18.

Eleméry Ferencz,
katonai tanácsnok.

8542—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 29732—1915 eln. sz. körrendeletével értesíti a város közönségét, hogy mivel nap mint nap tömegesebben érkeznek hozzá kérelmek az iránt, hogy az önként bejelentett vagy a requirált tengeri készletnek feloldását és állati takarmányozás illetve szeszgyártás céljaira leendő felhasználását azzal a megokolással kérelmezik, hogy a készlet tengeri táplálkozás céljaira nem alkalmas.

Mint hogy az ily kérelmek teljesítése könnyen arra vezethető, hogy egyes készlet tulajdonosok a zár alá helyezett készlet gondozását szándékosan elhanyagolják, sőt annak megromlását vétkesen elő is segítik, ami az ország közéletére kiszámíthatlan következményekkel járhatna, ebből az indokból, a zár alá helyezett tengerinek időközben történt megromlása a készlet tulajdonos az átadás kötelezettsége alól nem mentesíti.

Az ily megromlott tengeri a tényleges értéknek megfelelő legfeljebb azonban (26) huszonhat korona maximális áron fog az illető készlet tulajdonosától átvétetni s a rendeletben megjelölt célokra felhasználtatni.

Figyelmeztetem tehát a készlet tulajdonosokat, hogy a fentiek alapján saját érdekükből a birtokukban lévő készleteket a jó gazda gondosságával kezeljék s a megromlástól óvják meg.

Nagyvárad, 1915. május 19.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
10704—915 szám.

Hirdetmény.

A 41737—915. B. M. III. C. számú belügyminiszteri körrendelet alapján értesitem a város közönségét, hogy a gabona- és lisztkészletek eltávolítására vonatkozó bejelentések mindég a rendőrkapitányi hivatalhoz küldendők, ahol ezen bejelentések élőszóval is előterjeszhetők.

Egyben újlag figyelmeztetem a város közönségét, hogy eltávolított készleteiket önként jelentsék be, mivel azok, akik ezt nem teszik, készleteik elkobzásán felül igen szigoruan fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1915. május 11.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
11016/1915 szám.

Felhívás.

A nagyvárad 4. h. gy. ezred parancsnoksága elhatározta, hogy a most folyó nagy küzdelmekben az ezred tagjainak hősiességével szerzett hadi emlékek összegyűjtésére hadimuzeumot létesít. Ezen hazafias cél érdekében a rendőrkapitányi hivatal utján felkéri Nagyvárad város minden nemes eszméért lelkesedő polgárságát, hogy a birtokában levő s ellenségtől szerzett fegyver, felszerelési tárgyak, emlékek stb. a hadimuzeumnak való átadás végett a rendőrkapitánysághoz szolgáltatassák be. Ezen tárgyaknak a hadimuzeumban való elhelyezésével az adakozók azt is lehetővé teszik, hogy hozzátartozóik hősi cselekedetére vonatkozó emlékek méltó helyen őriztessenek meg az ntódok számára.

Ez emlékek beszolgáltatása a közönség érdekében is fontos, mivel több miniszter irendelet is intézkedik arról, hogy az ellenségtől a harctéren zsákmányolt vagy más uton szerzett fegyverek, felszerelési tárgyak emlékek stb. közforgalomba nem hozhatók, hanem azok tulajdonosai kötelesek azokat elkobozás és büntetés terhe alatt a hatóságnak beszállíttatni, azért a rendőrkapitányi hivatal felhívja mindazokat, akik már jelzett tárgyak birtokában vannak, hogy azokat a nemes cél érdekében is szolgáltatassák be a rendőrkapitányi hivatalnál (I. em. 7. sz. szoba) annál is inkább, mivel a miniszteri rendeletek értelmében az 1878. évi V. t. c. 365. §-ában körülírt vétség miatt büntettetni fognak.

Nagyvárad, 1915. május 14-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

14822—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 29100/1915. eln. sz. rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy mindazon vizsgázott fűtők hozzátartozói, akik a gazdasági gépészek és önálló cséplőgép tulajdonosok mellett alkalmazva voltak, de a mozgósításból kifolyólag katonai szolgálattételre a katonasághoz már eddig be vonultak, vagy bosoroztatások folytán a behívásuk kilátásba helyeztetett, de a gazdaságban vagy a cséplési szezonban nélkülözhetetlené váltak és az ilyeneknek szabadságoltatásokat hozzátartozói kívánják, tartsák szigorú köteleességüknek, hogy a katonai szolgálatot teljesítő vizsgázott fűtőktől kapott levelek, vagy labori postai levelező-lapokkal Nagyvárad város katonai ügyosztályánál II. emelet 32. számú szobában 24 óra belül okvetlen mutassák be és jelentsék be, hogy az ilyenek a katonai szolgálatot ez idő szeriat mily minőségben és hol teljesítenek, hogy a szükséghez képest a cséplési időre szabadságoltatásuk iránt az intézkedéseket kellő időben megtenni lehessen.

Nagyvárad, 1915 május hó 16.

Eleméry Ferencz
katonai tanácsnok.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Oszillátorok,

vilámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 től minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.